

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

18 martie 2021 *

„Recurs – Înțelegeri – Piața europeană a abrazivilor din oțel – Participare la contacte bilaterale și multilaterale în scopul coordonării prețurilor pe întreg teritoriul Spațiului Economic European – Procedură «hibridă» care a condus în mod succesiv la adoptarea unei decizii de tranzacție și a unei decizii în urma unei proceduri ordinare – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolul 41 – Obligația de imparțialitate a Comisiei Europene – Articolul 48 – Presupunția de nevinovăție – Obligația de motivare – Încălcare unică și continuă – Durata încălcării – Egalitate de tratament – Competență de fond”

În cauza C-440/19 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 6 iunie 2019,

Pometon SpA, cu sediul în Maerne di Martellago (Italia), reprezentată de E. Fabrizi, V. Veneziano și A. Molinaro, avocați,

recurentă,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată inițial de P. Rossi și T. Vecchi și ulterior de P. Rossi și C. Sjödin, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul M. Vilaras, președinte de cameră, domnii N. Piçarra, D. Šváby și S. Rodin și doamna K. Jürimäe (raportoare), judecători,

avocat general: domnul G. Hogan,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 octombrie 2020,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: italiana.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Pometon SpA solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 28 martie 2019, Pometon/Comisia (T-433/16, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2019:201), prin care acesta a anulat articolul 2 din Decizia C(2016) 3121 final a Comisiei din 25 mai 2016 privind o procedură inițiată în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (Cazul AT.39792 – Abrazivi din oțel, denumită în continuare „decizia în litigiu”) și a stabilit cuantumul amenzii aplicate Pometon la suma de 3 873 375 de euro.

Cadrul juridic

- 2 Articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167) prevede:

„Atunci când Comisia, acționând ca urmare a unei plângeri sau din oficiu, constată că există o încălcare a articolului [101] sau [102 TFUE], poate solicita printr-o decizie întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi în cauză să înceteze respectiva încălcare. [...]”

- 3 Potrivit articolului 23 alineatele (2) și (3) din acest regulament:

„(2) Comisia poate aplica, prin decizie, amenzi asupra întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea:

(a) încalcă articolul [101 sau articolul 102 TFUE] sau

[...]

Pentru fiecare întreprindere și asociație de întreprinderi care participă la încălcarea normelor, amenda nu depășește 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent.

[...]

(3) La stabilirea valorii amenzii, se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării.”

- 4 Articolul 31 din regulamentul menționat prevede:

„Curtea de Justiție are plenitudine de competență cu privire la acțiunile introduse împotriva deciziilor prin care Comisia stabilește o amendă sau o penalitate cu titlu cominatoriu. Curtea de Justiție poate elimina, reduce sau mări amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată.”

- 5 Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „Orientările privind calcularea amenzilor”) prezintă, la punctele 9-35, metodologia generală de stabilire a amenzilor.
- 6 Punctul 37 din Orientările privind calcularea amenzilor are următorul conținut:

„Cu toate că prezentele orientări prezintă metodologia generală de stabilire a amenzilor, particularitățile unei cauze date sau necesitatea de a atinge un nivel disuasiv într-o anumită cauză pot justifica abaterea Comisiei de la această metodologie sau de la limitele fixate la punctul 21.”

Istoricul cauzei și decizia în litigiu

- 7 La punctele 1-21 din hotărârea atacată, Tribunalul a prezentat istoricul litigiului. În scopul prezentei proceduri, acesta poate fi rezumat după cum urmează.
- 8 Pometon este o întreprindere italiană specializată în prelucrarea metalelor. Ea a exercitat o activitate pe piața abrazivilor din oțel până la 16 mai 2007, dată la care a vândut ramura sa de activitate din acest sector unei întreprinderi franceze concurente, Winoa SA.
- 9 Abrazivii din oțel sunt particule fine de oțel, de formă sferică sau unghiulară, care se utilizează în principal în sectorul siderurgic, în sectorul automobilelor, în sectorul metalurgic, în sectorul petrochimic și în sectorul tăierii pietrei. Acești abrazivi se produc din reziduuri de deșeuri de oțel.
- 10 Prin decizia în litigiu, Comisia a considerat că, în perioada cuprinsă între 3 octombrie 2003 și 16 mai 2007, Pometon participase, fie în mod direct, fie prin intermediul reprezentanților săi sau al reprezentanților a două dintre filialele sale, Pometon España SA și Pometon Deutschland GmbH, la o înțelegere care consta în acorduri sau în practici concertate cu alte patru întreprinderi – și anume grupul american Ervin Industries Inc. (denumit continuare „Ervin”), Winoa, precum și două societăți germane, MTS GmbH și Würth GmbH – al cărei scop principal era coordonarea prețurilor abrazivilor din oțel în Spațiul Economic European (SEE).

Etapă investigării și inițierea procedurii

- 11 În urma unei cereri de imunitate la amendă formulate de Ervin în temeiul Comunicării Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri (JO 2006, C 298, p. 17, Ediție specială, 08/vol. 5, p. 3) și după ce a acordat acestei întreprinderi imunitate condiționată, Comisia a efectuat inspecții neanunțate în perioada 15-17 iunie 2010 în incintele mai multor producători de abrazivi din oțel, printre care figurau Pometon și filialele sale. Ulterior, ea a trimis mai multe solicitări de informații întreprinderilor care erau, în opinia sa, părți la înțelegere.
- 12 La 16 ianuarie 2013, Comisia a inițiat, în conformitate cu articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 773/2004 din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor [101] și [102 TFUE] (JO 2004, L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242), procedura de investigare prevăzută la articolul 11 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1/2003 împotriva Ervin, Winoa, MTS, Würth și Pometon. Ea a stabilit un termen în care acestea pot indica în scris că sunt dispuse să se angajeze în discuții de tranzacționare, în conformitate cu articolul 10a alineatul (1) din Regulamentul nr. 773/2004.

Procedura și decizia de tranzacție

- 13 Cele cinci părți la pretinsa înțelegere și-au exprimat voința de a se angaja în discuții de tranzacționare. Astfel, din luna februarie până în luna decembrie a anului 2013 au avut loc trei cicluri de reuniuni bilaterale între Comisie și părțile la înțelegere, în cursul cărora le-au fost prezentate esența obiecțiunilor, precum și probele care stau la baza acestora. Comisia a comunicat fiecărei părți la înțelegere nivelul cuantumului amenzii care i se putea aplica.
- 14 În luna ianuarie 2014, întreprinderile în cauză au prezentat propunerile lor de tranzacționare în termenul stabilit, cu excepția Pometon, care a decis să se retragă din această procedură.

- 15 La 13 februarie 2014, Comisia a adresat o comunicare privind obiecțiunile fiecăreia dintre celelalte patru părți la pretinsa înțelegere. La 2 aprilie 2014, aceasta a adoptat Decizia de tranzacție C(2014) 2074 final în privința lor, pe baza articolelor 7 și 23 din Regulamentul nr. 1/2003 (denumită în continuare „decizia de tranzacție”).

Decizia în litigiu

- 16 La 3 decembrie 2014, Comisia a adresat Pometon o comunicare privind obiecțiunile.
- 17 La 25 mai 2016, Comisia a adoptat, pe baza articolelor 7 și 23 din Regulamentul nr. 1/2003, decizia în litigiu.
- 18 Prin această decizie, Comisia a considerat în esență că Pometon, precum și ceilalți participanți la înțelegere ar fi introdus, în cadrul primei componente a înțelegerii, un mod uniform de calcul care le permitea să realizeze o majorare coordonată a prețului abrazivilor din oțel, întemeiat pe indicii prețurilor deșeurilor (denumită în continuare „suprataxa pentru deșeuri”). În cadrul celei de a doua componente a înțelegerii, aceștia ar fi convenit, în paralel, să își coordoneze comportamentul în legătură cu prețurile de vânzare a abrazivilor din oțel practicate în privința clienților individuali, angajându-se în special să nu concureze între ei prin scăderi ale prețurilor [considerentele (32), (33), (37) și (57) ale deciziei în litigiu].
- 19 Comisia a apreciat că această încălcare reprezenta o încălcare unică și continuă a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE. Astfel, nu numai că toate aranjamentele anticoncurențiale ale participanților ar fi privit coordonarea prețurilor și ar fi vizat aceleași produse, dar ar fi avut loc potrivit aceluiași modalități în toată perioada încălcării, cuprinsă între 3 octombrie 2003 și 16 mai 2007. În sfârșit, întreprinderile care au participat la încălcare, precum și persoanele care au acționat în numele acestora ar fi fost în esență aceleași [considerentele (107) și (166) ale deciziei în litigiu].
- 20 În consecință, potrivit Comisiei, o astfel de înțelegere avea ca obiect restrângerea concurenței și producea efecte importante asupra schimburilor privind produsul în cauză între statele membre și părțile la Acordul privind SEE [considerentele (142) și (154) ale deciziei în litigiu].
- 21 Comisia a apreciat că Pometon participase la înțelegere începând cu 3 octombrie 2003 și, întemeindu-se pe faptul că Pometon nu s-a disociat în mod formal de înțelegerea menționată, a considerat că participarea respectivă a continuat până la 16 mai 2007, dată la care Pometon a vândut activitatea sa din sectorul abrazivilor din oțel societății Winoa [considerentele (160) și (166) ale deciziei în litigiu].
- 22 Pe baza Orientărilor privind calcularea amenzilor, Comisia a stabilit quantumul de bază al amenzii aplicate Pometon la o sumă echivalentă cu 16 % din valoarea vânzărilor realizate de aceasta pe piețele statelor din SEE în cursul anului 2006, și anume ultimul an complet de participare a întreprinderii menționate la încălcarea în cauză.
- 23 Această cotă a fost obținută prin reținerea unei cote de bază de 15 %, care a fost mărită cu 1 % pentru a se ține seama de extinderea geografică a încălcării pe întregul teritoriu al SEE [considerentele (214)-(216) ale deciziei în litigiu]. Partea variabilă a quantumului de bază al amenzii a fost, în continuare, mărită cu o sumă suplimentară fixă de 16 %, aplicată cu scopul de a descuraja întreprinderile să încheie acorduri de coordonare a prețurilor [considerentul (220) al acestei decizii].
- 24 Quantumul de bază al amenzii astfel calculat nu a făcut obiectul niciunei majorări pentru circumstanțe agravante. Dimpotrivă, Pometon a beneficiat de o reducere cu 10 % a acestui quantum în temeiul unor circumstanțe atenuante, pentru că a participat, într-o măsură mai mică decât celelalte întreprinderi, la a doua componentă a înțelegerii [considerentul (225) al deciziei în litigiu].

- 25 În sfârșit, în temeiul punctului 37 din Orientările privind calcularea amenzilor, Comisia a efectuat o adaptare a cuantumului de bază ajustat al amenzii [considerentele (228)-(231) ale deciziei în litigiu], constând într-o reducere de 60 %.
- 26 Având în vedere aceste elemente, Comisia a constatat, la articolul 1 din decizia în litigiu, că Pometon a încălcat articolul 101 alineatul (1) TFUE și articolul 53 alineatul (1) din Acordul privind SEE prin participarea, între 3 octombrie 2003 și 16 mai 2007, la o încălcare unică și continuă care acoperea întregul teritoriu al SEE, privind coordonarea prețurilor în sectorul abrazivilor din oțel.
- 27 La articolul 2 din această decizie, Comisia a aplicat Pometon pentru această încălcare o amendă în cuantum de 6 197 000 de euro.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 28 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 3 august 2016, Pometon a introdus o acțiune având ca obiect, în esență, anularea deciziei în litigiu și, în subsidiar, reducerea cuantumului amenzii.
- 29 Pometon a invocat cinci motive în fața Tribunalului.
- 30 Primul motiv era întemeiat pe o încălcare a principiului imparțialității procedurii, a principiului prezumției de nevinovăție și a dreptului la apărare, în măsura în care, în decizia de tranzacție, Comisia i-ar fi atribuit comportamente specifice, condiționând astfel acuzațiile formulate ulterior împotriva sa în decizia în litigiu.
- 31 Al doilea motiv era întemeiat pe încălcarea articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE, pe caracterul insuficient și contradictoriu al motivării, precum și pe încălcarea dreptului la apărare și a normelor privind sarcina probei, în măsura în care Comisia i-ar fi imputat, în lipsă de probe, participarea la o înțelegere în care, în realitate, aceasta nu a fost niciodată implicată.
- 32 Al treilea motiv era întemeiat pe o încălcare a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE, în măsura în care Comisia ar fi considerat că înțelegerea constituia o restrângere a concurenței prin obiect.
- 33 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, Pometon a contestat durata participării sale la înțelegere și a invocat prescripția.
- 34 În sfârșit, prin intermediul celui de al cincilea motiv invocat în susținerea cererii sale de anulare sau de reducere a cuantumului amenzii, Pometon a invocat încălcarea obligației de motivare, precum și a principiilor proporționalității și egalității de tratament, în ceea ce privește adaptarea excepțională a cuantumului de bază al amenzii pe care Comisia o efectuase în temeiul punctului 37 din Orientările privind calcularea amenzilor.
- 35 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins primele patru motive și a admis al cincilea motiv.
- 36 Prin urmare, Tribunalul a anulat articolul 2 din decizia în litigiu și a stabilit cuantumul amenzii aplicate Pometon la 3 873 375 de euro, respingând în rest acțiunea.

Concluziile părților în recurs

- 37 Pometon solicită Curții:
- cu titlu principal, anularea hotărârii atacate și a deciziei în litigiu;

- cu titlu subsidiar, anularea hotărârii atacate, în măsura în care Tribunalul nu a considerat că Pometon încetase orice participare la înțelegerea în litigiu între 18 noiembrie 2005 și 20 martie 2007 și reducerea, pe cale de consecință, a cuantumului amenzii care i-a fost aplicată și, în orice caz, reducerea acestui cuantum și
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurii în primă instanță și procedurii de recurs.

38 Comisia solicită Curții:

- respingerea recursului în parte ca inadmisibil și în parte ca nefondat, precum și
- obligarea Pometon la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

39 În susținerea recursului formulat, Pometon invocă patru motive. Primul motiv este întemeiat pe o eroare de drept săvârșită de Tribunal prin faptul că nu a constatat încălcarea de către Comisie a principiului imparțialității și a prezumției de nevinovăție. Al doilea și al treilea motiv privesc, pe de o parte, aplicarea eronată a normelor în materie de sarcină a probei și prezumție de nevinovăție și, pe de altă parte, motivarea contradictorie sau insuficientă a hotărârii atacate în ceea ce privește participarea acestei întreprinderi la prima componentă a înțelegerii și, respectiv, durata participării sale la înțelegere. Al patrulea motiv privește încălcarea principiului egalității de tratament și motivarea pretins contradictorie sau insuficientă a hotărârii atacate în ceea ce privește stabilirea cuantumului amenzii care a fost aplicată Pometon.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

- 40 Prin intermediul primului motiv, Pometon susține în esență că Tribunalul a săvârșit, la punctele 63-103 din hotărârea atacată, erori de drept atunci când a constatat neîncălcarea de către Comisie, prin adoptarea deciziei în litigiu, a principiului imparțialității și a prezumției de nevinovăție, astfel cum au fost interpretate de jurisprudența rezultată în special din Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului (denumită în continuare „Curtea EDO”) din 27 februarie 2014, Karaman împotriva Germaniei (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310), și din Hotărârea Tribunalului din 10 noiembrie 2017, Icap și alții/Comisia (T-180/15, EU:T:2017:795).
- 41 Potrivit Pometon, contrar celor statuate de Tribunal la punctul 103 din hotărârea atacată, decizia în litigiu este afectată de nelegalitate pentru motivul că, de la adoptarea deciziei de tranzacție și astfel cum reiese din considerentele (26), (28), (29), (31) și (36)-(38) ale acesteia din urmă, Comisia i-a imputat un comportament ilicit precis. Ea apreciază că, în aceste condiții, instituția menționată nu a putut efectua o apreciere imparțială în cadrul procedurii care a condus la adoptarea deciziei în litigiu.
- 42 În primul rând, împrejurarea, care ar fi eronată, menționată la punctele 65 și 76 din hotărârea atacată, că, în nota de subsol 4 din decizia de tranzacție, Comisia ar fi exclus în mod expres vinovăția Pometon, nu ar fi susceptibilă să evite neînțelegeri în ceea ce privește răspunderea Pometon. În plus, cu privire la acest aspect, prezenta cauză s-ar distinge de cea în care s-a pronunțat Hotărârea Tribunalului din 10 noiembrie 2017, Icap și alții/Comisia (T-180/15, EU:T:2017:795).

- 43 În al doilea rând, Pometon apreciază că Tribunalul, prin faptul că a considerat, la punctele 79, 81 și 83 din hotărârea atacată, că Comisia acționase în conformitate cu Hotărârea Curții EDO din 27 februarie 2014, Karaman împotriva Germaniei (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310), a încălcat criteriile enunțate la punctul 64 din această hotărâre. Potrivit acestor criterii, în vederea respectării prezumției de nevinovăție, referirile la Pometon ar fi trebuit să fie imperative sau esențiale pentru aprecierea vinovăției destinatarilor deciziei de tranzacție. Or, nu aceasta ar fi fost situația în speță, iar Tribunalul ar fi acceptat să țină seama de referiri care se puteau „dovedi utile, în mod obiectiv” sau care erau „menite să stabilească numai răspunderea” părților care au încheiat tranzacția.
- 44 Mai precis, *primo*, constatarea, efectuată de Comisie la punctul 31 din decizia de tranzacție, potrivit căreia contactele cu Pometon au continuat până la 16 mai 2007, ar privi doar un element de răspundere imputabil Pometon și ar fi lipsită de relevanță pentru aprecierea vinovăției celorlalți participanți la înțelegere. Pometon susține că menționarea acestei constatări nu era indispensabilă din moment ce, astfel cum a apreciat Tribunalul la punctul 89 din hotărârea atacată, prin constatarea menționată, Comisia se limitase să precizeze evoluția în timp a înțelegerii, iar întreprinderile care au încheiat tranzacția ar fi recunoscut că au participat la înțelegere până în anul 2010. În plus, în cazul în care Comisia dorea să evidențieze transferul activității Pometon către Winoa, menționarea acestui transfer ar fi fost suficientă.
- 45 Mai mult, la punctul 89 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi constatat și că referirea la Pometon în cuprinsul punctului 31 din decizia de tranzacție nu avea „ca obiect constatarea răspunderii [Pometon] pentru [încălcare]”. În această privință, Pometon susține că, din cuprinsul punctelor 41 și 65 din Hotărârea Curții EDO din 27 februarie 2014, Karaman împotriva Germaniei (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310), rezultă că prezumția de nevinovăție este încălcată din moment ce motivarea unei decizii lasă să se creadă că Comisia a considerat că persoana interesată este vinovată sau că o asemenea referire a suscitat îndoeli cu privire la o eventuală prejudecată a vinovăției.
- 46 Pentru același motiv, *secundo*, și afirmația care figurează la punctul 81 din hotărârea atacată, potrivit căreia referirile la Pometon, care sunt menționate exclusiv la punctul 4 din decizia de tranzacție, intitulat „Descrierea evenimentelor”, „nu cuprind nicio calificare juridică în ceea ce privește comportamentul acestei întreprinderi”, ar fi irelevantă. În plus, aceasta ar fi eronată, din moment ce Comisia nu s-ar fi limitat să facă referire la anumite fapte imputabile Pometon, ci ar fi calificat comportamentul său drept „acord” sau înțelegere la punctul 29 din această decizie. Pe de altă parte, Pometon amintește că, în Hotărârea din 10 noiembrie 2017, Icap și alții/Comisia (T-180/15, EU:T:2017:795), Tribunalul a considerat că Comisia încălcase prezumția de nevinovăție ca urmare a mențiunilor unui terț într-o decizie referitoare la tranzacție, în pofida faptului că pasajele contestate erau cuprinse în partea din această decizie referitoare la evocarea faptelor și că acestea nu cuprindeau o calificare juridică în raport cu articolul 101 alineatul (1) TFUE.
- 47 *Tertio*, la punctul 83 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi acordat o importanță nejustificată faptului că referirile la Pometon se întemeiau pe elementele de fapt recunoscute de cele patru întreprinderi care au acceptat să încheie o tranzacție. Tribunalul ar fi încercat, astfel, să justifice conținutul deciziei de tranzacție, afirmând că acesta reda conținutul propunerilor de tranzacție semnate de părțile care au acceptat să încheie o tranzacție. Or, Pometon susține că aceste propuneri proveneau în realitate de la Comisie. În plus, prejudecata Comisiei în privința sa ar reieși în mod clar din însuși modul de redactare a propunerilor menționate, care ar califica unele comportamente atribuite Pometon drept „înțelegere” și drept „contacte anticoncurențiale”.
- 48 În această privință, Pometon, în memoriul său în replică, precizează că argumentația sa referitoare la propunerile de tranzacție este necesară ținând seama de aprecierile Tribunalului și, prin urmare, nu poate fi considerată inadmisibilă.

- 49 În apărare, Comisia susține că acest motiv este inadmisibil, în măsura în care urmărește să conteste aprecieri de fapt referitoare la procedura administrativă, urmărește să obțină o nouă apreciere de către Curte a fondului unui motiv cu privire la care Tribunalul s-a pronunțat deja și introduce noi critici neinvocate în primă instanță. În orice caz, motivul menționat ar fi nefondat.

Aprecierea Curții

– Cu privire la admisibilitate

- 50 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze situația de fapt și, în principiu, să examineze probele pe care le reține în susținerea acesteia. Astfel, din moment ce aceste probe au fost obținute în mod legal și au fost respectate principiile generale ale dreptului, precum și normele de procedură aplicabile în materie de sarcină a probei și de administrare a probelor, numai Tribunalul are competența de a aprecia valoarea care trebuie să fie atribuită elementelor care i-au fost prezentate. Această apreciere nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării acestor elemente, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții (Hotărârea din 12 ianuarie 2017, Timab Industries și CFPR/Comisia, C-411/15 P, EU:C:2017:11, punctul 153).
- 51 În plus, în cadrul unui recurs, controlul Curții este limitat la aprecierea soluției legale date cu privire la motivele și la argumentele dezbătute în fața Tribunalului. Prin urmare, o parte nu poate invoca pentru prima dată în fața Curții motive sau argumente pe care nu le-a invocat în fața acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 noiembrie 2016, BSH/EUIPO, C-43/15 P, EU:C:2016:837, punctul 43, și Hotărârea din 19 decembrie 2019, HK/Comisia, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punctul 26).
- 52 În sfârșit, deși un recurs este inadmisibil în măsura în care se limitează la a repeta motivele și argumentele care au fost deja prezentate în fața Tribunalului, în schimb, dacă recurentul contestă interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii efectuată de Tribunal, aspectele de drept analizate în primă instanță pot fi rediscutate în cadrul procedurii de recurs. Astfel, dacă un recurent nu ar putea să se bazeze în acest mod în recurs pe motive și pe argumente utilizate deja în fața Tribunalului, procedura respectivă ar fi lipsită de o parte din sensul său (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 ianuarie 2017, Timab Industries și CFPR/Comisia, C-411/15 P, EU:C:2017:11, punctele 154 și 155, precum și jurisprudența citată).
- 53 În speță, prin intermediul primului motiv, Pometon apreciază că Tribunalul a săvârșit mai multe erori de drept atunci când a statuat, în temeiul unor criterii eronate, motivul întemeiat pe o încălcare a principiului imparțialității și a prezumției de nevinovăție.
- 54 Contrar susținerilor Comisiei, un astfel de motiv privește chestiuni de drept care pot face obiectul unei examinări în stadiul recursului.
- 55 Cu toate acestea, astfel cum arată în mod întemeiat Comisia, Pometon invocă, în susținerea primului motiv, un argument nou în stadiul recursului, întemeiat pe pregătirea de către Comisie a propunerilor de tranzacție și a efectelor lor, deși s-ar fi putut prevala de acestea în fața Tribunalului. Or, în aplicarea jurisprudenței amintite la punctul 51 din prezenta hotărâre, acest argument nu este admisibil.
- 56 În consecință, primul motiv este admisibil în măsura în care nu privește argumentul menționat.

– *Cu privire la fond*

- 57 Prin intermediul primului motiv, Pometon susține că Tribunalul a săvârșit erori de drept atunci când a statuat, la punctul 103 din hotărârea atacată, că, atât prin precauțiile de redactare luate de Comisie în decizia de tranzacție, cât și prin substanța lor, mențiunile referitoare la Pometon care figurează în această decizie nu pot fi considerate indiciul unei lipse de imparțialitate a acestei instituții în privința Pometon și al nerespectării prezumției de nevinovăție în decizia în litigiu.
- 58 În această privință, trebuie amintit că Comisia este obligată să respecte, în cursul procedurii administrative, drepturile fundamentale ale întreprinderilor în cauză. Printre acestea figurează dreptul la bună administrare, consacrat la articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), potrivit căruia orice persoană are dreptul, printre altele, de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial din partea instituțiilor Uniunii. Această cerință de imparțialitate privește, pe de o parte, imparțialitatea subiectivă, în sensul că niciunul dintre membrii instituției în cauză care este însărcinat cu soluționarea cauzei nu trebuie să fie părțitor sau să aibă prejudecăți, și, pe de altă parte, imparțialitatea obiectivă, în sensul că instituția trebuie să ofere garanții suficiente pentru a exclude în această privință orice bănuială legitimă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Ziegler/Comisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punctele 154 și 155).
- 59 Principiul imparțialității, care ține de dreptul la bună administrare, trebuie diferențiat de principiul prezumției de nevinovăție, care se aplică, având în vedere natura încălcărilor în cauză, precum și natura și gradul de severitate ale sancțiunilor aferente, procedurilor referitoare la încălcări ale normelor de concurență de către întreprinderi, proceduri care pot conduce la aplicarea de amenzi sau penalități de întârziere (Hotărârea din 8 iulie 1999, Hüls/Comisia, C-199/92 P, EU:C:1999:358, punctul 150, și Hotărârea din 22 noiembrie 2012, E.ON Energie/Comisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punctul 73).
- 60 Prezumția de nevinovăție constituie un principiu general de drept al Uniunii, care este în prezent prevăzut la articolul 48 alineatul (1) din cartă (Hotărârea din 22 noiembrie 2012, E.ON Energie/Comisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punctul 72).
- 61 Articolul 48 din cartă corespunde articolului 6 alineatele (2) și (3) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), astfel cum rezultă din explicațiile aferente acestei dispoziții din cartă. Rezultă că, în conformitate cu articolul 52 alineatul (3) din cartă, trebuie luat în considerare articolul 6 alineatele (2) și (3) din CEDO în vederea interpretării articolului 48 din cartă, ca prag minim de protecție [Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție), C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 41].
- 62 În aceste condiții, trebuie amintit că principiul prezumției de nevinovăție este încălcat în cazul în care o decizie judiciară sau o declarație oficială cu privire la o persoană trimisă în judecată conține o declarație clară, dată în lipsa unei condamnări definitive, potrivit căreia persoana în cauză a săvârșit infracțiunea în discuție. În acest context, trebuie subliniată importanța alegerii termenilor utilizați de autoritățile judiciare, precum și a împrejurărilor particulare în care aceștia au fost formulați și a naturii și a contextului procedurii în discuție [a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție), C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 43; a se vedea de asemenea în acest sens Curtea EDO, 27 februarie 2014, Karaman împotriva Germaniei, CE:ECHR:20140227JUD001710310, § 63].
- 63 Astfel, în procedurile penale complexe în care există mai mulți suspecti care nu pot fi judecați împreună, se întâmplă ca instanța națională să trebuiască să menționeze în mod obligatoriu, pentru a aprecia vinovăția persoanelor trimise în judecată, participarea unor terți care vor fi probabil judecați separat ulterior. Totuși, în cazul în care trebuie prezentate fapte referitoare la implicarea terților,

instanța în cauză ar trebui să evite să comunice mai multe informații decât este necesar pentru analiza răspunderii juridice a persoanelor trimise în judecată în fața sa. În plus, motivarea deciziilor judiciare trebuie să fie formulată în termeni care sunt de natură să evite o eventuală apreciere prematură referitoare la vinovăția persoanelor terțe vizate, susceptibilă să compromită examinarea echitabilă a acuzațiilor reținute împotriva acestora în cadrul unei proceduri distincte [a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție), C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 44; a se vedea de asemenea în acest sens Curtea EDO, 27 februarie 2014, Karaman împotriva Germaniei, CE:ECHR:20140227JUD001710310, § 64 și 65].

- 64 Ținând seama de punctele 59-61 din prezenta hotărâre, jurisprudența referitoare la prezumția de nevinovăție, prezentată la punctele 62 și 63 din prezenta hotărâre, este relevantă, *mutatis mutandis*, atunci când Comisia adoptă, în legătură cu una și aceeași înțelegere, succesiv, două decizii care au destinatari diferiți în urma a două proceduri distincte, și anume, pe de o parte, o decizie adoptată în urma unei proceduri de tranzacție, destinată întreprinderilor care au încheiat tranzacția, și, pe de altă parte, o decizie adoptată în urma unei proceduri ordinare și adresate celorlalte întreprinderi care au participat la înțelegere.
- 65 Într-un asemenea caz, calificat drept procedură „hibridă”, care conduce la adoptarea unor decizii succesive, poate fi, astfel, necesar în mod obiectiv ca, în decizia prin care se finalizează procedura de tranzacție, Comisia să abordeze anumite fapte și comportamente referitoare la participanți la pretinsa înțelegere care fac obiectul procedurii ordinare. În lumina jurisprudenței citate la punctele 62 și 63 din prezenta hotărâre, revine totuși Comisiei sarcina de a asigura, în decizia de încheiere a procedurii de tranzacție, apărarea prezumției de nevinovăție a întreprinderilor care au refuzat să încheie o tranzacție și care fac obiectul unei proceduri ordinare.
- 66 Pentru a controla respectarea prezumției de nevinovăție de către Comisie, revine instanței Uniunii sarcina de a analiza o decizie de încheiere a procedurii de tranzacție și motivarea acesteia în ansamblul său și în lumina împrejurărilor speciale în care aceasta a fost adoptată. Astfel, orice referire explicită, în anumite pasaje ale acestei decizii, la lipsa răspunderii celorlalți participanți la pretinsa înțelegere ar fi lipsită de sens dacă alte pasaje din decizia menționată ar fi susceptibile să fie înțelese ca o expresie prematură a răspunderii lor [a se vedea prin analogie Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție), C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 46].
- 67 În lumina acestei jurisprudențe, este necesar să se verifice dacă, astfel cum susține Pometon, Tribunalul a săvârșit erori de drept în aprecierea primului motiv invocat în fața sa și întemeiat pe o încălcare de către Comisie a principiului imparțialității și a prezumției de nevinovăție.
- 68 În această privință, trebuie să se observe că, în hotărârea atacată, Tribunalul a verificat în esență, pe de o parte, dacă Comisia a luat precauțiile de redactare suficiente în decizia de tranzacție pentru a evita o judecată prematură cu privire la participarea Pometon la înțelegere și, pe de altă parte, dacă erau necesare referirile la aceasta din urmă care figurează în decizia de tranzacție.
- 69 Astfel, în primul rând, în ceea ce privește precauțiile de redactare, Tribunalul a apreciat, la punctele 65 și 76 din hotărârea atacată, că, în special în nota de subsol 4 din decizia de tranzacție, Comisia exclusese în mod expres, în acest stadiu al procedurii, vinovăția Pometon, subliniind că această decizie era destinată exclusiv celor patru întreprinderi care au acceptat să încheie o tranzacție și că dosarul privind Pometon va fi soluționat, ulterior, într-o procedură distinctă și contradictorie.
- 70 Tribunalul a mai arătat, la punctele 67, 81 și 82 din hotărârea menționată, că motivele deciziei de tranzacție nu cuprindeau nicio calificare juridică a faptelor referitoare la Pometon, care era menționată numai la punctul 4, intitulat „Descrierea evenimentelor”, din această decizie, și că decizia menționată desemna Pometon, la punctul 2.25, nu în calitate de parte la procedura de tranzacție și destinată a deciziei respective, ci în calitate de întreprindere care face obiectul procedurii de investigare inițiate în privința participanților la pretinsa înțelegere.

- 71 Argumentele Pometon nu sunt de natură să demonstreze că aceste aprecieri sunt afectate de o eroare de drept.
- 72 *Primo*, în ceea ce privește argumentația Pometon rezumată la punctul 42 din prezenta hotărâre, este necesar să se arate că, presupunând că Pometon intenționa să invoce o interpretare eronată de către Tribunal a notei de subsol 4 din decizia de tranzacție și, prin urmare, o denaturare a acestei decizii, un asemenea argument nu poate fi primit.
- 73 Deși este adevărat că această notă de subsol nu indică în mod expres că răspunderea Pometon în cadrul pretensei înțelegeri este exclusă, nu este mai puțin adevărat că aceasta indică fără echivoc că Pometon nu este destinatarul deciziei de tranzacție, că face obiectul unei proceduri distincte, și că referirile la Pometon care figurează în decizia menționată sunt utilizate exclusiv pentru a dovedi răspunderea celorlalți participanți la înțelegere. Prin urmare, Tribunalul nu a efectuat o interpretare eronată a notei de subsol menționate atunci când a afirmat, la punctul 65 din hotărârea atacată, că Comisia exclusese vinovăția Pometon în cuprinsul aceleiași note de subsol, amintindu-se că Tribunalul s-a preocupat să precizeze că această excludere a fost efectuată doar „în acest stadiu al procedurii”.
- 74 În aceste condiții, nu poate fi admis nici argumentul Pometon potrivit căruia, în esență, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în măsura în care a reținut că excluderea vinovăției Pometon la nota de subsol 4 din decizia de tranzacție permitea să se evite neînțelegeri cu privire la răspunderea acestei întreprinderi pentru încălcare.
- 75 *Secundo*, în măsura în care Pometon susține că, în special la punctul 29 din decizia de tranzacție, Comisia a menționat un „acord” (*agreement*) încheiat între părțile în procedura de tranzacție și Pometon și că a calificat comportamentul atribuit acesteia din urmă, trebuie observat că, astfel cum a arătat în mod întemeiat Tribunalul la punctele 67, 81 și 82 din hotărârea atacată, Comisia nu a calificat nicidecum, în decizia de tranzacție, comportamentul Pometon drept comportament anticoncurențial. Dimpotrivă, această instituție s-a limitat să menționeze comportamentul acestei întreprinderi în cadrul descrierii elementelor de fapt. De altfel, contrar afirmațiilor Pometon, Comisia a evitat să utilizeze termenul „înțelegere” în acest cadru.
- 76 Având în vedere aceste elemente, Tribunalul putea, fără a săvârși o eroare de drept, să considere, în special la punctul 103 din hotărârea atacată, că Comisia luase precauții de redactare suficiente. Astfel, această instituție a dat dovadă de prudența redacțională necesară prin evidențierea faptului că nu era chemată să se pronunțe cu privire la participarea Pometon la pretinsa înțelegere în vederea nu doar a evitării, astfel cum a arătat Tribunalul la punctele 76 și 84 din hotărârea atacată, a oricărei prejudecăți intenționate sau chiar definitive a răspunderii acesteia din urmă, ci și, conform jurisprudenței citate la punctul 63 din prezenta hotărâre, a oricărei prejudecăți, chiar potențiale, a acestei răspunderi.
- 77 În al doilea rând, în ceea ce privește aprecierea caracterului necesar al referirilor la Pometon în decizia de tranzacție, trebuie amintit că, în cadrul unei proceduri hibride care conduce la adoptarea unor decizii succesive, Comisia trebuie, sub controlul Tribunalului, să evite comunicarea mai multor informații cu privire la implicarea unui terț față de o asemenea decizie, precum Pometon, decât este necesar pentru calificarea răspunderii destinatarilor acestei decizii [a se vedea prin analogie Hotărârea din 5 septembrie 2019, AH și alții (Prezumția de nevinovăție), C-377/18, EU:C:2019:670, punctul 44].
- 78 În speță, Tribunalul a arătat, la punctul 77 din hotărârea atacată, că era necesar să se aprecieze dacă referirile la Pometon care figurează în decizia de tranzacție puteau fi efectiv considerate necesare pentru o descriere cât mai completă posibil a faptelor aflate la originea înțelegerii în cauză.
- 79 În acest context, el a arătat, la punctul 79 din hotărârea atacată, că, în ceea ce privește o procedură hibridă care a condus la adoptarea succesivă a două decizii, referirile la anumite comportamente ale Pometon care figurează în decizia de tranzacție se puteau „dovedi utile, în mod obiectiv, pentru descrierea originii înțelegerii în ansamblul său”. La punctele 81-83 din această hotărâre, Tribunalul a

apreciat, în special, că motivele care conțineau aceste referiri nu prevedeau nicio calificare juridică a comportamentului acestei întreprinderi, ținând seama de precauțiile de redactare luate de Comisie. La punctele 88 și 89 din hotărârea menționată, acesta a înlăturat argumentele Pometon potrivit cărora referirile făcute la această întreprindere în cuprinsul considerentelor (31) și (37) ale respectivei decizii nu erau necesare.

- 80 Argumentele invocate de Pometon în stadiul recursului nu sunt de natură să repună în discuție aceste aprecieri.
- 81 Astfel, *primo*, deși Tribunalul a arătat, la punctul 79 din hotărârea atacată, că referirile la Pometon puteau fi utile în mod obiectiv pentru descrierea originii înțelegerii în ansamblul său, enunțând astfel un criteriu mai flexibil decât cel al necesității impuse de jurisprudența amintită la punctul 77 din prezenta hotărâre, din interpretarea coroborată a punctelor 79 și 80 din hotărârea atacată reiese totuși în mod clar că Tribunalul nu a tras nicio concluzie din aprecierea utilității obiective a acestor referiri și că, dimpotrivă, acesta a examinat, în special la punctele 85 și 88 din hotărârea atacată, în lumina Hotărârii Curții EDO din 27 februarie 2014, Karaman împotriva Germaniei (CE:ECHR:20140227JUD001710310, § 63), caracterul necesar sau nu al referirilor menționate.
- 82 *Secundo*, în măsura în care Pometon contestă aprecierea necesității referirilor care o vizează, trebuie să se precizeze că această parte critică numai aprecierea, care figurează la punctul 89 din hotărârea atacată, a referirii făcute la ea în cuprinsul considerentului (31) al deciziei de tranzacție.
- 83 În acest considerent, Comisia a constatat că „[c]ontactele au continuat cu Pometon până la 16 mai 2007, dată la care Pometon a vândut activitatea sa privind abrazivii din oțel [...] societății Winoa și a părăsit piața”. Considerentul menționat face parte din al patrulea capitol din decizia de tranzacție, intitulat „Descrierea evenimentelor”, și, în special, din prima parte a acestui capitol, intitulată „Natura și anvergura comportamentului”, care începe, în cuprinsul considerentului (26) al acestei decizii, cu o trimitere la contactele frecvente dintre Erwin, Winoa, MTS, Würth și Pometon. Potrivit considerentului (32) al deciziei menționate, în cursul verii anului 2007, și anume după data de 16 mai 2007, ceilalți participanți la înțelegere au revizuit suprataxa pentru deșeuri. Menționarea Pometon în cuprinsul considerentului (31) al aceleiași decizii permitea astfel să se explice o evoluție a comportamentului imputat celorlalți participanți la înțelegere, vizați de decizia menționată.
- 84 Prin urmare, fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a apreciat că această mențiune urmărea numai să precizeze evoluția în timp a înțelegerii la care au recunoscut că au participat cele patru întreprinderi părți în procedura de tranzacție și, în esență, a considerat că era necesară.
- 85 *Tertio*, în măsura în care Pometon susține că, în motivarea deciziei de tranzacție, Comisia a efectuat o calificare juridică a comportamentelor sale, argumentația ei trebuie înlăturată pentru motivul prezentat la punctul 75 din prezenta hotărâre.
- 86 În ultimul rând, în ceea ce privește argumentele Pometon întemeiate pe compararea prezentei cauze cu cea în care s-a pronunțat Hotărârea Tribunalului din 10 noiembrie 2017, Icap și alții/Comisia (T-180/15, EU:T:2017:795), este suficient să se amintească faptul că, astfel cum reiese din jurisprudența citată la punctul 66 din prezenta hotărâre, problema dacă Comisia a încălcat prezumția de nevinovăție depinde de deciziile de tranzacție proprii fiecărei cauze, inclusiv de motivarea lor, precum și de împrejurările speciale în care acestea au fost adoptate.
- 87 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că primul motiv trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentația părților

- 88 Prin intermediul celui de al doilea motiv, Pometon arată în esență că, la punctele 129-160 din hotărârea atacată, Tribunalul a săvârșit erori de drept, prin faptul că a aplicat în mod eronat principiile în materie de sarcină a probei și a omis să aplice principiul prezumției de nevinovăție. Ea susține și că hotărârea menționată este, în această privință, motivată în mod contradictoriu sau insuficient.
- 89 În primul rând, la punctele 129-147 din această hotărâre, Tribunalul ar fi indicat ca necontestate unele fapte și o răspundere pe care Pometon le-ar fi contestat în cererea sa introductivă în primă instanță. Pometon face trimitere, în acest ultim sens, la anumite puncte specifice din cererea introductivă menționată.
- 90 În al doilea rând, Pometon susține că, la punctele 142, 144 și 145 din hotărârea menționată, Tribunalul a constatat participarea sa la înțelegere pe baza unor presupuneri sau a unor evaluări întemeiate pe caracterul rezonabil sau pe plauzibilitatea anumitor evenimente. Procedând astfel, Tribunalul nu ar fi respectat jurisprudența potrivit căreia, *primo*, participarea unei întreprinderi la o înțelegere nu poate fi dedusă din speculații efectuate pe baza unor elemente imprecise, *secundo*, elementele de probă ar trebui să fie suficient de credibile, precise și concordante pentru a întemeia convingerea fermă că recurenta a participat la înțelegere și ar trebui să permită să se constate, dincolo de orice îndoială rezonabilă, existența unei încălcări și, *tertio*, existența unui dubiu al instanței ar trebui interpretat în favoarea întreprinderii în cauză.
- 91 Comisia susține că al doilea motiv este inadmisibil, în măsura în care vizează aprecieri de fapt, este îndreptat împotriva deciziei în litigiu și este în parte o reiterare a argumentelor invocate în susținerea celui de al doilea motiv al acțiunii în primă instanță. În orice caz, acest motiv ar fi nefondat.

Aprecieria Curții

- 92 Cu titlu introductiv, trebuie să se constate că, prin intermediul celui de al doilea motiv, Pometon arată în esență că Tribunalul a săvârșit erori de drept în aplicarea principiilor care guvernează sarcina probei încălcărilor în materia dreptului concurenței și a încălcat obligația de motivare care îi revine. În condițiile în care acest motiv ridică probleme de drept care pot fi examinate de Curte în stadiul unui recurs, el este admisibil.
- 93 Trebuie arătat că, la punctele 129-160 din hotărârea atacată, Tribunalul a apreciat argumentele Pometon prin care urmărea să conteste dovada participării sale la prima componentă a înțelegerii, referitoare la modul de calcul al suprataxe pentru deșeuri.
- 94 În această privință, Tribunalul a constatat, la punctul 129 din hotărârea atacată, că Pometon nu punea în discuție „răspunderea sa inițială” în cadrul acestei componente a înțelegerii, ca urmare a implicării sale în încheierea unui acord privind modul de calcul al suprataxe pentru deșeuri și pregătirea acordului menționat. El a considerat, la punctele 132-147 din această hotărâre, că Comisia dovedise corespunzător cerințelor legale că suprataxa pentru deșeuri era aplicabilă în mod automat între participanții la înțelegere. Având în vedere acest caracter automat și elementele din dosar, Tribunalul a înlăturat, la punctele 148-159 din hotărârea menționată, argumentația Pometon potrivit căreia participarea la reuniuni și la alte contacte era necesară pentru punerea în aplicare a primei componente a înțelegerii începând din anul 2004. Ținând seama de aceste elemente, Tribunalul a statuat, la punctul 160 din aceeași hotărâre, că participarea Pometon la componenta menționată era pe deplin stabilită.

- 95 În primul rând, trebuie să se considere că, procedând astfel, Tribunalul și-a motivat corespunzător cerințelor legale aprecierea argumentelor invocate în fața sa de Pometon. Prin urmare, argumentația Pometon întemeiată pe o insuficiență sau pe o contradicție a motivării, care, de altfel, nu este deloc susținută, trebuie înlăturată ca fiind nefondată.
- 96 În al doilea rând, referitor la afirmațiile referitoare la erori de drept în ceea ce privește aplicarea normelor de probă în materia dreptului concurenței, este necesar să se arate, *primo*, că argumentația Pometon, potrivit căreia Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că anumite fapte și „o răspundere” nu ar fi contestate, rezultă dintr-o interpretare parțială și eronată a hotărârii atacate.
- 97 Desigur, la punctul 129 din hotărârea atacată, Tribunalul a indicat că Pometon „nu pune[a] la îndoială răspunderea sa inițială [în cadrul primei componente] a înțelegerii”, ceea ce, în afara contextului, ar putea fi înțeles în sensul că, potrivit Tribunalului, Pometon nu contestă răspunderea sa și, astfel, participarea sa la înțelegere. Dintr-o lectură de ansamblu a punctelor 129-160 din această hotărâre reiese, însă, în mod clar că, la punctul 129, Tribunalul a înțeles să constate că Pometon nu contestă faptul în sine de a fi contribuit la instituirea sistemului suprataxe pentru deșeuri, iar nu că aceasta nu contestă participarea sa la înțelegere.
- 98 În plus, chiar presupunând că Pometon urmărește să reproșeze Tribunalului că a denaturat astfel cererea sa introductivă în primă instanță, este necesar să se observe că, în pasajele din această cerere vizate în cadrul prezentului motiv, Pometon a contestat, în termeni generali, participarea sa la înțelegere fără a repune totuși în discuție prezența sa la întâlnirea din 3 octombrie 2003, în cadrul căreia a fost instituit modul de calcul al suprataxe pentru deșeuri. De altfel, Pometon și-a confirmat chiar și prezența la această întâlnire în replica depusă la Curte.
- 99 *Secundo*, în măsura în care Pometon reproșează Tribunalului că a încălcat, în special la punctele 142, 144 și 145 din hotărârea atacată, jurisprudența referitoare la sarcina probei în materia dreptului concurenței, trebuie să se observe că, la punctele 132-147 din această hotărâre, Tribunalul a examinat în mod corespunzător elementele de probă prezentate de Comisie. El a dedus din ansamblul acestor elemente că Comisia dovedise corespunzător cerințelor legale aplicarea automată a suprataxe pentru deșeuri.
- 100 Această apreciere nu poate fi repusă în discuție de faptul că, la punctele 142, 144 și 145 din hotărârea atacată, vizate în mod specific de Pometon, Tribunalul a utilizat formulări nuanțate, recurgând la termeni precum „plauzibilitate” sau „presupunere”.
- 101 Astfel, aceste puncte din hotărârea atacată se înscriu într-o apreciere a elementelor de probă scrise din dosarul Comisiei, prin care Tribunalul a validat în esență seria de indicii prezentate de Comisie, conform jurisprudenței referitoare la dovada încălcărilor în materia dreptului concurenței. Potrivit acestei jurisprudențe, această probă poate fi, astfel, făcută de Comisie prin intermediul unei serii de indicii obiective și concordante care, privite în ansamblu, pot constitui, în absența unei alte explicații coerente, dovada unei asemenea încălcări, iar aceasta chiar dacă unul sau celălalt dintre aceste indicii nu ar fi, privit individual, suficient în acest sens (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Comisia/Keramag Keramische Werke și alții, C-613/13 P, EU:C:2017:49, punctele 50-52).
- 102 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, al doilea motiv trebuie înlăturat ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv

Argumentația părților

- 103 Prin intermediul celui de al treilea motiv, Pometon susține că, la punctele 289-316 și 373 din hotărârea atacată, Tribunalul, pe de o parte, a încălcat normele în materia sarcinii probei și a prezumției de nevinovăție, și de asemenea, pe de altă parte, a încălcat obligația de motivare care îi revine în analiza sa privind durata pretensei participări la încălcare.
- 104 În primul rând, Tribunalul ar fi răsturnat sarcina probei atunci când a statuat, la punctele 308 și 309 din hotărârea atacată, că absența unor contacte coluzive între Pometon și celelalte părți la înțelegere nu permitea să se considere că Pometon întrerupsese participarea sa la înțelegere și că Pometon nu invoca niciun element care să permită să se presupună că contactele coluzive erau indispensabile pentru a continua participarea sa la înțelegere. Procedând astfel, Tribunalul nu ar fi respectat propria jurisprudență, potrivit căreia constatarea că nu există probe și nici indicii care pot sugera că încălcarea a fost întreruptă în ceea ce privește un reclamant nu poate deveni pertinentă înainte ca Comisia să fi îndeplinit sarcina probei care îi revine, prezentând elemente de probă referitoare la fapte suficient de apropiate în timp, astfel încât să se poată admite în mod rezonabil că o încălcare s-a desfășurat fără întrerupere între două date precise.
- 105 În al doilea rând, Pometon apreciază că, în lumina caracteristicilor înțelegerii, care, potrivit Comisiei, a fost pusă în aplicare prin intermediul unor contacte frecvente, continue și recurente, împrejurarea că aceasta nu a participat la cele douăsprezece reuniuni care au avut loc între anii 2005 și 2007 între celelalte părți la înțelegere ar trebui să conducă la constatarea că și-a întrerupt participarea la înțelegerea menționată.
- 106 O asemenea constatare s-ar impune cu atât mai mult cu cât, în alte cauze, Tribunalul ar fi recunoscut că participarea la o înțelegere a fost întreruptă în cazul absenței unor contacte sau a unor manifestări coluzive pentru o perioadă mai scurtă de un an sau pentru o perioadă de șaisprezece luni.
- 107 Comisia susține că al treilea motiv este inadmisibil, pentru motivul că problema întreruperii participării Pometon la înțelegere ține de o apreciere factuală și că este, în orice caz, nefondat.

Aprecierea Curții

- 108 Cu titlu introductiv, în ceea ce privește admisibilitatea celui de al treilea motiv, pe de o parte, trebuie amintit că problema repartizării sarcinii probei, deși poate avea o incidență asupra constatărilor de fapt efectuate de Tribunal, constituie o chestiune de drept (Hotărârea din 6 ianuarie 2004, BAI și Comisia/Bayer, C-2/01 P și C-3/01 P, EU:C:2004:2, punctul 61). În consecință, în măsura în care Pometon reproșează în esență Tribunalului că a efectuat o răsturnare a sarcinii probei în ceea ce privește durata participării sale la încălcare, acest motiv este admisibil.
- 109 Pe de altă parte, arătând că participarea sa la încălcare a fost întreruptă, Pometon urmărește să obțină o nouă apreciere a faptelor care, conform jurisprudenței amintite la punctul 50 din prezenta hotărâre, nu este de competența Curții în recurs. Rezultă că, în această măsură, al treilea motiv este inadmisibil.
- 110 Cu titlu principal, în ceea ce privește temeinicia acestui motiv, în măsura în care a fost considerat admisibil, trebuie amintit că Curtea a statuat deja că, în majoritatea cazurilor, existența unei practici sau a unui acord anticoncurențial trebuie dedusă dintr-un anumit număr de coincidențe și de indicii care, luate împreună, pot constitui, în absența unei alte explicații coerente, dovada unei încălcări a normelor de concurență (Hotărârea din 6 decembrie 2012, Comisia/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, punctul 70 și jurisprudența citată).

- 111 Astfel de indicii și de coincidențe permit, atunci când sunt evaluate global, să se dezvăluie nu numai existența unor comportamente sau acorduri anticoncurențiale, ci și durata unui comportament anticoncurențial continuu și perioada de aplicare a unui acord încheiat cu încălcarea normelor de concurență (Hotărârea din 6 decembrie 2012, Comisia/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, punctul 71 și jurisprudența citată).
- 112 În ceea ce privește lipsa dovezii existenței unui acord în anumite perioade sau, cel puțin, a punerii sale în aplicare de către o întreprindere într-o perioadă, trebuie amintit că faptul că o asemenea dovadă nu a fost prezentată pentru anumite perioade nu se opune ca încălcarea să fie considerată constituită într-o perioadă totală mai mare decât acestea, din moment ce o astfel de constatare se bazează pe dovezi obiective și concordante. În cadrul unei încălcări care se întinde pe mai mulți ani, faptul că manifestările înțelegerii intervin în perioade diferite, care pot fi separate prin intervale de timp mai mult sau mai puțin lungi, nu are nicio influență asupra existenței acestei înțelegeri, cu condiția ca diferitele acțiuni care fac parte din această încălcare să urmărească un singur scop și să se înscrie în cadrul unei încălcări cu caracter unic și continuu (Hotărârea din 6 decembrie 2012, Comisia/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, punctul 72 și jurisprudența citată).
- 113 Rezultă deopotrivă din jurisprudență că aprobarea tacită a unei inițiative nelegale, fără distanțare publică de conținutul acesteia și fără denunțare în fața autorităților administrative, are ca efect să încurajeze continuarea încălcării și compromite descoperirea sa. Această complicitate constituie un mod pasiv de participare la încălcare, de natură să angajeze răspunderea societății în cauză (Hotărârea din 6 decembrie 2012, Comisia/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, punctul 73 și jurisprudența citată).
- 114 Din această jurisprudență rezultă că Comisia poate considera că încălcarea sau participarea unei întreprinderi la încălcare nu s-a întrerupt, chiar dacă aceasta nu deține probe privind încălcarea pentru anumite perioade, atunci când diferitele acțiuni care fac parte din această încălcare urmăresc o finalitate unică și sunt susceptibile să se înscrie în cadrul unei încălcări cu caracter unic și continuu și atunci când întreprinderea în cauză nu a invocat indicii sau elemente de probă care să demonstreze că, dimpotrivă, încălcarea sau participarea sa la aceasta nu a avut loc în cursul perioadelor menționate.
- 115 În speță, trebuie arătat că, la punctele 266 și 267 din hotărârea atacată, care nu sunt contestate în cadrul prezentului recurs, Tribunalul a constatat, în urma examinării celui de al doilea motiv invocat în fața sa, că Comisia stabilise răspunderea Pometon pentru încălcarea unică și continuă care face obiectul deciziei în litigiu fără să fi examinat, în acest stadiu, durata participării sale la încălcarea menționată.
- 116 În această ultimă privință, în cadrul puterii sale de apreciere suverane a faptelor și fără ca acest aspect să fie contestat în stadiul recursului, Tribunalul a constatat, la punctul 304 din hotărârea atacată, că Comisia a dovedit că Pometon fusese direct implicată în contacte coluzive referitoare la cele două componente ale înțelegerii între 3 octombrie 2003 și 18 noiembrie 2005, precum și în cursul celor două luni care au precedat ieșirea sa de pe piață la 16 mai 2007, însă această instituție nu dispunea de niciun element de probă privind contactele anticoncurențiale care o implicau pe Pometon în perioada cuprinsă între 18 noiembrie 2005 și luna martie 2007 (denumită în continuare „perioada în cauză”).
- 117 Tribunalul a statuat totuși, la punctul 308 din hotărârea atacată, că, având în vedere caracteristicile înțelegerii, și anume aplicarea automată a suprataxe pentru deșeuri și lipsa organizării structurate a contactelor dintre participanți pentru a pune în aplicare coordonarea referitoare la clienții individuali, contacte punctuale intervenind numai în cazul unui dezacord, absența unor contacte coluzive între Pometon și celelalte părți la această înțelegere în perioada în cauză nu permitea să se considere că Pometon întrerupsese participarea sa la înțelegerea menționată. La punctul 309 din această hotărâre, Tribunalul a adăugat că Pometon nu invocase niciun element care să permită să se presupună că contactele coluzive erau totuși indispensabile pentru a continua, fără întrerupere, participarea sa la înțelegere.

- 118 Din ceea ce precedă reiese că Tribunalul a expus în mod clar motivele pentru care a considerat că participarea Pometon la încălcarea unică și continuă nu fusese întreruptă în perioada în cauză. Prin urmare, trebuie înlăturate argumentele Pometon întemeiate pe o încălcare a obligației de motivare.
- 119 De asemenea, din hotărârea atacată reiese că Tribunalul și-a întemeiat aprecierea duratei participării Pometon la încălcare pe considerația, necontestată în cadrul prezentului recurs, în primul rând, că Comisia dovedise corespunzător cerințelor legale contactele coluzive care au implicat-o pe Pometon înainte și după perioada în cauză, în al doilea rând, că aplicarea suprataxei pentru deșeuri era automată și nu necesita contacte și, în al treilea rând, că cele două componente ale înțelegerii întrețineau legături strânse. Tribunalul a dedus în esență din aceste elemente că Comisia putea considera că Pometon participase fără întrerupere la încălcarea unică și continuă în perioada în cauză, fără a aduce atingere posibilității acesteia din urmă de a demonstra că participarea menționată a fost întreruptă, Pometon neinvocând niciun element sau argument susceptibil să demonstreze că această participare a fost întreruptă.
- 120 Prin urmare, fără a încălca normele în materie de sarcină a probei, Tribunalul a apreciat, în temeiul jurisprudenței amintite la punctele 110-114 din prezenta hotărâre, că Pometon participase în mod continuu la comportamentul ilicit care îi era reproșat.
- 121 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, al treilea motiv trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

Cu privire la al patrulea motiv

Argumentația părților

- 122 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, Pometon arată că, la punctele 365-396 din hotărârea atacată, Tribunalul a încălcat principiul egalității și obligația de motivare atunci când a modificat cuantumul amenzii care a fost aplicată acesteia.
- 123 Pometon arată că Tribunalul a stabilit cuantumul acestei amenzi îndepărtându-se de metoda aplicată de Comisie pentru a stabili cota de reducere suplimentară în temeiul punctului 37 din Orientările privind calcularea amenzilor. Din analiza celor trei factori menționați la punctul 376 din hotărârea atacată și în special din cuprinsul punctelor 379-383, 386, 387 și 390 din această hotărâre ar rezulta că, deși încălcarea imputabilă Pometon era mai puțin gravă decât cea săvârșită de Winoa, Tribunalul ar fi acordat Pometon aceeași cotă de reducere de 75 % precum cea pe care Comisia o acordase Winoa.
- 124 Tribunalul ar fi tratat, așadar, în același mod două situații distincte, fără a justifica în mod obiectiv acest tratament diferențiat, cu încălcarea principiului egalității de tratament.
- 125 Pometon adaugă că Tribunalul a recunoscut, la punctele 382 și 386 din hotărârea atacată, că situația acesteia este similară cu cea a MTS, care a beneficiat de o reducere de 90 %. Singurul element care diferențiază cele două întreprinderi ar fi dimensiunea acestora, care nu poate justifica totuși, în sine, diferența importantă dintre cotele de reducere care le-au fost aplicate.
- 126 Prin urmare, cota de reducere acordată Pometon ar trebui să fie cuprinsă între 75 % și 90 %.
- 127 Comisia arată că al patrulea motiv este inadmisibil și, în orice caz, nefondat.

- 128 În opinia Comisiei, acest motiv este inadmisibil, întrucât, în realitate, determină Curtea să efectueze o reexaminare pe fond a amenzii aplicate de Tribunal, ceea ce ar depăși sfera competențelor atribuite Curții. Astfel, Curtea nu poate substitui, pentru motive de echitate, aprecierea Tribunalului cu propria apreciere atunci când acesta se pronunță, în exercitarea competenței sale de fond, asupra cuantumului amenzilor aplicate unor întreprinderi ca urmare a încălcării dreptului Uniunii. Acest lucru ar fi valabil cu atât mai mult atunci când Tribunalul și-a exercitat competența de fond pentru a garanta el însuși respectarea principiului egalității de tratament.
- 129 Cu privire la fond, Comisia arată că, în urma anulării deciziei în litigiu, revenea Tribunalului, astfel cum amintește acesta la punctul 369 din hotărârea atacată, sarcina de a stabili cuantumul adecvat al adaptării excepționale a cuantumului de bază al amenzii, ținând seama de toate împrejurările cauzei.
- 130 În acest context, din cuprinsul punctului 376 din hotărârea atacată ar rezulta că, pentru fiecare dintre diferiții factori analizați, Tribunalul a comparat efectiv răspunderea și situația individuală a Pometon cu cele ale celorlalte părți la înțelegere. Comisia consideră că Tribunalul a utilizat criteriile referitoare la gravitatea și la durata participării Pometon la încălcare pentru a asigura proporționalitatea amenzii.
- 131 Faptul că Pometon a beneficiat de un procent de reducere inferior celui acordat MTS nu ar fi suficient pentru a demonstra nelegalitatea tratamentului și lipsa de coerență a motivelor hotărârii atacate. Din cuprinsul punctului 390 din hotărârea atacată ar reieși, astfel, că Tribunalul s-a întemeiat în această privință pe cifra de afaceri a Pometon, care o depășește considerabil pe cea a MTS, astfel încât cele două întreprinderi nu se aflau în situații comparabile având în vedere dimensiunea lor și, prin urmare, gravitatea participării lor respective la încălcare. În acest mod, Comisia arată că, potrivit unei jurisprudențe constante, cifra de afaceri globală a întreprinderii constituie o indicație, chiar aproximativă și imperfectă, privind dimensiunea și puterea sa economică.
- 132 Potrivit Comisiei, respectarea principiului egalității de tratament impune să se țină seama de ansamblul elementelor ce caracterizează o întreprindere în raport cu o alta, în timp ce comparația directă și exemplificativă dintre două sancțiuni nu este relevantă. Prin urmare, Tribunalul nu ar fi încălcat principiul egalității de tratament prin faptul că a acordat Pometon aceeași cotă de reducere a cuantumului de bază al amenzii precum cea aplicată Winoia.
- 133 Aplicarea aceleiași cote acestor două întreprinderi s-ar explica, de altfel, prin gradul superior de concentrare a vânzărilor Winoia în raport cu cele ale Pometon. Comisia prezintă, în această privință, în anexa B/2 la memoriul său în apărare, un tabel în care se recapitulează calculul efectuat.
- 134 În sfârșit, Comisia susține că Tribunalul și-a motivat corespunzător cerințelor legale decizia în ceea ce privește stabilirea cuantumului amenzii.

Aprecierea Curții

– Observații introductive

- 135 Trebuie amintit, cu titlu introductiv, că, în conformitate cu articolul 261 TFUE și cu articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003, Tribunalul dispune de o competență de fond în ceea ce privește amenzile stabilite de Comisie.
- 136 Prin urmare, Tribunalul este abilitat, dincolo de simplul control al legalității acestor amenzi, să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere și, în consecință, să anuleze, să reducă sau să majoreze amenda ori penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată (Hotărârea din 22 noiembrie 2012, E.ON Energie/Comisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punctul 124 și jurisprudența citată).

137 În schimb, în cazul în care se pronunță pe chestiuni de drept în cadrul unui recurs, Curtea nu are sarcina de a substitui, pentru motive de echitate, aprecierea Tribunalului cu propria apreciere atunci când acesta se pronunță, în exercitarea competenței sale de fond, asupra cuantumului amenzilor aplicate unor întreprinderi ca urmare a încălcării de către acestea a dreptului Uniunii. Astfel, Curtea ar trebui să constate o eroare de drept comisă de Tribunal ca urmare a caracterului inadecvat al cuantumului unei amenzi doar în măsura în care aceasta ar aprecia că nivelul sancțiunii este nu doar inadecvat, ci și excesiv, până la a fi disproporționat (Hotărârea din 22 noiembrie 2012, E.ON Energie/Comisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, punctele 125 și 126, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 25 iulie 2018, Orange Polska/Comisia, C-123/16 P, EU:C:2018:590, punctul 115).

138 În plus, potrivit unei jurisprudențe constante, Tribunalul are, în exercitarea competenței sale de fond, anumite obligații, printre care figurează obligația de motivare, care îi revine conform articolului 36 din Statutul Curții, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 primul paragraf din același statut, precum și principiul egalității de tratament. Exercitarea unei competențe de fond nu poate da naștere astfel, cu ocazia stabilirii cuantumului amenzilor care le sunt aplicate, unei discriminări între întreprinderile care au participat la o încălcare a normelor de concurență (Hotărârea din 18 decembrie 2014, Comisia/Parker Hannifin Manufacturing și Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punctul 77, precum și jurisprudența citată).

– *Cu privire la admisibilitatea celui de al patrulea motiv*

139 Comisia invocă inadmisibilitatea celui de al patrulea motiv, întrucât ar solicita Curții să efectueze o reexaminare pe fond a cuantumului amenzii aplicate de Tribunal.

140 Această argumentație provine dintr-o înțelegere eronată a motivului menționat.

141 Astfel, din argumentația Pometon dezvoltată în susținerea acestui motiv rezultă că ea nu urmărește să repună în discuție, pentru motive întemeiate pe lipsa echității sau pe caracterul său inadecvat, cuantumul amenzii care i-a fost aplicată de Tribunal în exercitarea competenței sale de fond, ceea ce, având în vedere jurisprudența citată la punctul 137 din prezenta hotărâre, nu ar intra în competența Curții atunci când se pronunță în recurs. Dimpotrivă, motivul menționat este întemeiat în mod clar pe o încălcare de către Tribunal a principiului egalității de tratament și a obligației sale de motivare.

142 Or, având în vedere jurisprudența amintită la punctul 138 din prezenta hotărâre, un astfel de motiv de recurs este admisibil, inclusiv, contrar argumentelor Comisiei, atunci când Tribunalul însuși, în exercitarea competenței sale de fond, a stabilit cuantumul amenzii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2014, Comisia/Parker Hannifin Manufacturing și Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punctele 77, 81, 85 și 86).

143 Mai trebuie adăugat că, numai în ipoteza în care Curtea ar admite prezentul motiv, Pometon solicită acesteia din urmă să își exercite ea însăși competența de fond. În această privință, trebuie precizat că Curtea nu poate să anuleze, să reducă sau să majoreze amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată decât pronunțându-se ea însăși în mod definitiv asupra litigiului dedus judecății Tribunalului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 88, precum și jurisprudența citată).

144 Din ceea ce precedă rezultă că al patrulea motiv este admisibil.

– *Cu privire la fond*

145 Astfel cum s-a amintit la punctul 138 din prezenta hotărâre, Tribunalul este obligat, în exercitarea competenței sale de fond, să respecte obligația de motivare a deciziilor sale, precum și principiul egalității de tratament.

- 146 Aceste cerințe se impun Tribunalului și atunci când acesta se îndepărtează de la normele indicative definite de Comisie în Orientările privind calcularea amenzilor, care nu pot fi obligatorii pentru instanțele Uniunii, însă le pot ghida atunci când își exercită competența de fond (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 ianuarie 2016, Galp Energía España și alții/Comisia, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 90, precum și jurisprudența citată).
- 147 În hotărârea atacată, în vederea calculării quantumului amenzii aplicate Pometon, Tribunalul și-a însușit aprecierile Comisiei care au servit drept bază pentru calculul amenzilor aplicate întreprinderilor care au participat la înțelegere, cu excepția celor privind aplicarea punctului 37 din Orientările privind calcularea amenzilor, în temeiul căruia Comisia poate, ca urmare a particularităților unei cauze date sau a necesității de a atinge un nivel disuasiv al amenzii într-o cauză determinată, să se îndepărteze de metodologia generală prezentată în aceste orientări.
- 148 În această privință, la punctele 376 și 377 din hotărârea atacată, Tribunalul a apreciat că este adecvat să ia în considerare trei factori, care, deși coincid parțial cu cei luați în considerare de Comisie, permiteau, în opinia sa, să se identifice mai bine gravitatea încălcării imputabile fiecăreia dintre părți. Astfel, comparând în același timp situația Pometon cu cea a celorlalți participanți la înțelegere, Tribunalul a examinat mai întâi, la punctele 378-382 din această hotărâre, răspunderea individuală a Pometon pentru participarea la înțelegere, în continuare, la punctele 383-387 din hotărârea menționată, incidența concretă a comportamentului său ilicit asupra concurenței prin prețuri și, în sfârșit, la punctele 388-390 din aceeași hotărâre, dimensiunea acestei întreprinderi care decurge din cifra sa de afaceri totală.
- 149 După ce a evaluat comparativ acești factori la punctele 391 și 392 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat, la punctul 393 din această hotărâre, că era necesar să se acorde Pometon o reducere excepțională de 75 % din quantumul de bază al amenzii. Cota acestei reduceri este, astfel cum arată Pometon, identică cu cea pe care Comisia o acordase Winoa în decizia de tranzacție.
- 150 Or, potrivit constatărilor factuale efectuate de Tribunal, pe care Curtea nu are competența de a le controla în stadiul recursului, este necesar să se arate că Pometon și Winoa se aflau în situații diferite în raport cu factorii examinați de această instanță. Astfel, din aprecierile care figurează la punctele 382-384 și 390 din hotărârea atacată rezultă că Pometon avusese „în general un rol mai limitat în înțelegere” decât Winoa, că ponderea sa în cadrul încălcării era substanțial mai puțin importantă decât cea a Winoa și că cifra sa de afaceri nu atingea o treime din cea a Winoa.
- 151 Având în vedere elementele menționate, revenea Tribunalului sarcina de a prezenta motivele pentru care, în pofida acestei diferențe de situație, era conform cu principiul egalității de tratament să acorde Pometon o cotă de reducere identică cu cea de care beneficiase Winoa.
- 152 Aceste motive nu reies însă din hotărârea atacată. Astfel, deși Tribunalul a considerat, la punctele 391 și 392 din hotărârea atacată, că diferitele cote de reducere acordate de Comisie întreprinderilor destinate ale deciziei de tranzacție erau lipsite de relevanță în speță pentru a stabili cota de reducere aplicabilă Pometon, pentru motivul că rezultau dintr-o metodă de calcul de care s-a îndepărtat, el nu a prezentat motivele pentru care a apreciat că respectiva cotă de 75 % pe care a reținut-o era conformă cu principiul egalității de tratament.
- 153 Prin urmare, al patrulea motiv trebuie să fie admis.
- 154 În lumina ansamblului considerațiilor care precedă, este necesar să se anuleze punctul 2 din dispozitivul hotărârii atacate, prin care Tribunalul a stabilit quantumul amenzii aplicate Pometon la 3 873 375 de euro, și punctul 4 din dispozitivul acesteia, prin care Tribunalul s-a pronunțat cu privire la cheltuielile de judecată, și să se respingă în rest recursul.

Cu privire la acțiunea în fața Tribunalului

- 155 Conform articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aceasta poate, atunci când anulează decizia Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată.
- 156 Această situație se regăsește în prezenta cauză, întrucât Curtea dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța asupra acțiunii.
- 157 Cu toate acestea, este necesar să se precizeze întinderea controlului Curții. În această privință, trebuie să se constate că, având în vedere punctul 154 din prezenta hotărâre, hotărârea atacată a fost anulată în măsura în care, la punctul 2 din dispozitivul acesteia, Tribunalul a stabilit cuantumul amenzii aplicate Pometon la 3 873 375 de euro. Revine, așadar, Curții sarcina de a examina litigiul numai în măsura în care acesta privește cererea de reducere a cuantumului amenzii.
- 158 Prin urmare, este necesar să se statueze, în temeiul competenței de fond recunoscute Curții la articolul 261 TFUE și la articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003, asupra cuantumului amenzii care trebuie aplicată Pometon (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 noiembrie 2014, *Guardian Industries și Guardian Europe/Comisia*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punctul 73, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 21 ianuarie 2016, *Galp Energía España și alții/Comisia*, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 87).
- 159 În această privință, trebuie amintit că Curtea, pronunțându-se ea însăși în mod definitiv asupra litigiului în temeiul articolului 61 primul paragraf a doua teză din Statutul Curții, este autorizată, în cadrul exercitării competenței sale de fond, să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere și, în consecință, să anuleze, să reducă sau să majoreze amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată (Hotărârea din 21 ianuarie 2016, *Galp Energía España și alții/Comisia*, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctul 88, precum și jurisprudența citată).
- 160 Pentru a stabili cuantumul amenzii aplicate, revine Curții sarcina de a aprecia ea însăși circumstanțele speței și tipul de încălcare în cauză. Acest exercițiu presupune, în temeiul articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, să se ia în considerare, pentru fiecare întreprindere sancționată, gravitatea încălcării în cauză, precum și durata acesteia, cu respectarea principiilor, printre altele, ale motivării, proporționalității, individualizării sancțiunilor și egalității de tratament și fără ca normele indicative definite de Comisie în Orientările privind calcularea amenzilor să creeze obligații pentru Curte, chiar dacă acestea din urmă pot ghida instituțiile Uniunii atunci când își exercită competența de fond (Hotărârea din 21 ianuarie 2016, *Galp Energía España și alții/Comisia*, C-603/13 P, EU:C:2016:38, punctele 89 și 90, precum și jurisprudența citată).
- 161 În speță, în vederea stabilirii cuantumului amenzii care trebuie aplicată Pometon, în primul rând, Curtea intenționează să își însușească aprecierile efectuate de Comisie în ceea ce privește stabilirea cuantumului de bază al amenzii, evaluat la 15 493 500 de euro având în vedere durata și gravitatea încălcării săvârșite de Pometon, anterior aplicării punctului 37 din Orientările privind calcularea amenzilor. Astfel, pe lângă faptul că această evaluare nu a făcut obiectul niciunei contestații, este necesar să se considere că, pentru a respecta egalitatea de tratament a Pometon în raport cu ceilalți participanți la înțelegere, nu este adecvat să fie modificată.
- 162 În al doilea rând, având în vedere ansamblul elementelor din dosar și în lipsa unei contestații specifice de către părți, Curtea intenționează, de asemenea, să își însușească aprecierile Tribunalului cu privire la factorii luați în considerare în vederea evaluării cotei de reducere suplimentare, astfel cum sunt prezentați la punctul 376 din hotărârea atacată, și a aprecierilor comparative efectuate în această privință de Tribunal la punctele 378-390 din această hotărâre.

- 163 Pe de o parte, din aceste aprecieri rezultă că, având în vedere factorii menționați și astfel cum a arătat și domnul avocat general la punctele 123, 124 și 129 din concluziile sale, situația Pometon este asemănătoare în mod global celei a MTS, în măsura în care aceste două întreprinderi au avut un rol relativ limitat în înțelegere și în măsura în care ponderea lor globală în cadrul acesteia era de asemenea proporțional redusă având în vedere valoarea vânzărilor lor specifice în SEE. Situațiile lor diferă însă, întrucât cifra de afaceri totală a Pometon pentru anul 2006 (99 890 000 de euro) este cu mult mai mare decât cea a MTS pentru anul 2009 (25 082 293 de euro), precizându-se că acești ani corespund ultimului an de participare a fiecăreia dintre acestea la înțelegere.
- 164 În acest sens, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 125 din concluziile sale și astfel cum susține Pometon, deși este permis să se țină seama, în vederea stabilirii cuantumului amenzii, atât de cifra de afaceri globală a întreprinderii, care reprezintă o indicație, fie ea aproximativă și imperfectă, a dimensiunii și a puterii economice a acesteia, cât și de partea din această cifră care provine din produsele care fac obiectul încălcării și care este, așadar, de natură să furnizeze o indicație cu privire la amploarea acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 257, precum și Hotărârea din 12 noiembrie 2014, Guardian Industries și Guardian Europe/Comisia, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punctul 54), nu trebuie să se atribuie o importanță disproporționată cifrei respective în comparație cu alte elemente relevante (Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 257).
- 165 Pe de altă parte, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 150 din prezenta hotărâre, Pometon și Winoa se află în situații diferite în raport cu ansamblul factorilor examinați de Tribunal.
- 166 În aceste condiții, ținând seama de ansamblul împrejurărilor speței, este necesar să se considere că se va face o apreciere justă a acestor împrejurări prin aplicarea la cuantumul de bază calculat de Comisie a unei reduceri suplimentare de 83 %. În consecință, cuantumul amenzii aplicate Pometon este stabilit la suma de 2 633 895 de euro.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 167 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.
- 168 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Articolul 138 alineatul (3) din regulamentul menționat prevede însă că, în cazul în care părțile cad, fiecare, în pretenții cu privire la unul sau la mai multe capete de cerere, Curtea poate împărți cheltuielile de judecată sau poate decide ca fiecare parte să suporte propriile cheltuieli de judecată.
- 169 În speță, în primul rând, întrucât Pometon a obținut parțial câștig de cauză în procedura de recurs, trebuie să se decidă că fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată aferente acestei proceduri.
- 170 În al doilea rând, întrucât fiecare parte a căzut parțial în pretenții în cadrul procedurii în fața Tribunalului, se impune obligarea acestora la plata, fiecare, a propriilor cheltuieli de judecată aferente acestei proceduri.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

- 1) **Anulează punctele 2 și 4 din dispozitivul Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 28 martie 2019, Pometon/Comisia (T-433/16, EU:T:2019:201).**
- 2) **Respinge în rest recursul.**
- 3) **Stabilește la 2 633 895 de euro cuantumul amenzii aplicate Pometon SpA la articolul 2 din Decizia C(2016) 3121 final a Comisiei din 25 mai 2016 privind o procedură inițiată în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (Cazul AT.39792 – Abrazivi din oțel).**
- 4) **Pometon SpA și Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată aferente atât procedurii de recurs, cât și procedurii în primă instanță.**

Semnături